

J E L E N K Ö R.

69. szám.

Pest szerda augusztus 28dikán.

1833.

Foglalat: Magyarország (RRink orsz. tanácskozási a' 9czedról; tárnokszékezés; két új magyar nemes 's egy új kir. tanácsos; beregi, torontali, szabolcsi hírek, kir. kam. tud.). Anglia (felső 's alsóházi ülések aug. 9—13ig, megújult cholera Londonban, dublini tűz). Franciaország (Buonaparte! Luczián és József levelei a' Tribune-hez a' Sun és Tribune észrevéteikkel; Gallois 's Rocqueplan, a' berryi hgné 's Lucchesi-Palli 's különféle más). Portugália (Pedronak Lissabonba fényes menete, 4 Vilmos gőzhajó, Morning herald 's több angol hírlap 's a' lissaboni Cronica tudósítási a' madritiakkal együtt). Németország (a' landaui foglyokat, t. i. Wirthet, Siebenpfeiffert 's t, bünteleneknek ítéli az eskütszék 's t. más). Elegyhírek. Legújabb. Gabonaár. Pénzkelet.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Pozsony. Az urbarium IVik cikkjének első §a, mint már mult levelünkben elmondottuk, a' kerületi 's küldöttségi szerkezet után fogadtatott el, de mielőtt a' RR. a' 19ki ülésben ennek vitatásába ereszkedtek, számosan ohajták a' cikkelynek első sorait, mellyek imígy szólnak: „Mint hogy minden földnek sajátságai birtoka egyedül az uraságot illeti, 's a' paraszt azon földet mellyet mivel, egyedül az uraság engedelmeiből birja: tökéletes igazságának 's illőnek látszik, hogy azért a' jobbágy földesurának adózással és munkával tartozék“ egészen kihagyatni; azonban hosszabb vitatások után végre is megmaradt, úgy a' mint volt. 21kén ismét, mielőtt a' 2ik §t fölvennék, kérdés támadt a' diaetái szavazatok számlálási módjáról; azonban ez is mint a' publico-politicumhoz tartozó, ideiglen annak rendére halasztatott, addiglan az eddig divatozott szokás maradván fen. Erre az ülés a' mondott 2ik §ra térvén által, azt valamint a' kerületi 's orsz. küldöttségi szerkezet tartotta, egészen elfogadá; szerinte t. i. a' jobbágy, belső teleki és réti termékein kívül, mindeneből 9det köteles földesurának adni; különösen ajánltatik azonban mellesleg, hogy azt a' földesur jobbágyával egy vagy több esztendőre kötendő egyezés szerint inkább általjában 's rendszeren bizonyos mennyiségben vegye ki magban vagy szalmás életben; — az illy üdves czélu egyezkedések előmozdítása pedig a' megyék gondosságára bizatik.

G. Pálffy Fidélfő exja mint főtárnok Pozsonyban f. h. 21kén a' tárnokszéki üléseket megnyitá szokott szertartással a' városházi tanács-teremben. Az egybe hítt sz. k. városok küldöttei következők: Budáé Nagy Bencze, pesti Korherr János, pozsonyi Gyurikovics György, kassai Aranyossy János,

sópronyi Fabricius András, szabadkai Szárics József, zombori Konyovics David, temesvári Bakics János, bártfai Kéler István, eperjesi Dienes István, zágrábi Stajdacher József. — Ő cs. kir. Felsége aug. 10kéről költ legfensőbb határozata szerint Poncz József cs. k. őrnagyot 's a' morva-sziléziai hágtatás és ruházati kerületben parancsnokot, díjfizetés nélkül magyar nemességgel méltóztatott megjutalmazni, így szinte báró Sahlhausen Leopold nyugpénzes őrnagyot is; Kóji Comáromy István abauji első alispánt pedig díjmentesen kir. tanácsossá nevezni.

Bereg aug. 9kén: A' mult napokban hozánk munkácsi és sz. miklósi uradalmába érkezett n.m. Schönborn Ferencz Filep gr. b. t. tan. 's örökös főispánunk Bay György első alispán szónoklata mellett tisztelkedett megyei küldöttséget, munkácsi palotájában, fényes készüllettel fogadá 's egész örömsziveséggel válaszolt a' hazai ajkon ömledezett üdvözlésre; az ifju Schönborn Ervin gróf pedig mindnyájunk öröme tiszta magyarsággal beszélgete a' küldöttségi tagokkal, sőt a' gazdag vendéglést is nemzeti nyelvű társalkodás derité 's fűszerezé. Tartsa védistenünk ezen fényes házat, nemzetünk dícsőítésé; az emberiség boldogítására! D.

N. Beeskerek aug. 11kén: Áltszenderült az öröklébe f. hón. 7ikén M. Ecskai Lázár Ágoston, a' felkelt nemes sereg ezredese, 's több ns megye táblabirája Ecskán, életének 65 eszt. inlázban, e' mulandó pályából. A' közellező hallottas házhoz, sokat kivont a' szomszéd vidékekről, majd a' tisztelet, majd a' hálaérzés. A' n. beeskereki polgárság, mélyen érezve az elhunyt érdemeit 's jó tetteit, csoportosan lépé el az Ecska felé vivó utat, sietve 9ikén végtiszteletére. A' polgári magyar 's német század díszrendben állapodék-meg a' megyeház e-

lőtt, 's a' felkelt nemes seregegyik zászlóját általvevén, a' városi hangszerek bús zengedezési között léptete a' koporsóba zárt hamvakhoz, hol hármassal kíséré sírboltjába le. Csendesen pihenjenek porladozó tetemi! Emlékét a' Hazának, 's polgártársinak tett olly sok nemes áldozata; hervadatlanná tevé. Nyelvünk, különös pártfogóját, meggyénk, szépieikü tagját, csinosodásunk, lelkes ápolóját veszté el — 's milly korán! — benne. Törvényczikkelyink élő tanúji áldozatinak, 's gyakran lángba borult városunk, gyors, 's bő segédkezének hálaadó tanubizonyossági. Legyen áldott emléke! — A' kedvező idő mellett sem volt kívánatos folyam a' n. becskerekai vásár. Áru 's távolabbi kereskedő ugyan elég, de vevő csekély számban. Marha számos érkezett ide, de ára alacsony, 's így sokan visszahajták azt. A' tisztabuza köble Becsén 10 fr. 30 kr. Becskereken 9 fr. N. sz. Miklóson 8 fr. 30 kr. v. cz. Időjárásunk kellemetlen, tartós esőzések szelek tartóztatják a' munkás kezeket, és szőlőkertinkre nem sok jót ígérnek. B. A.

N. Kálló: t. t. Staincz Ferencz, Szabolcs megye 2dik főorvosa, a' jénai tudós társaság tagja tiz napig tartott súlyos betegeskedés után, sinylődő emberiséget boldogított élete 43ik évében aug. 16ikán szenderült jobb életre. Milylly buzgó lélekkel ohajtott élni hazánknak, hivatalos foglalatosságától üres óráiban is, nyilván bizonyítják nyomtatott, 's kéz-írásbeli értekezései; mennyire szerették pedig, nyilván kitüntetik azon szives, érzékeny könyvek, mintlegszebb 's drágább gyöngyei egy földi érdemkoszorúnak, mellyeket városunkban hullattak utána. Béke áldott hamvaira!!! Z. M. L.

Gácson Péchy István ellenörködött sómázsamester aug. 10kén, Sopronyban pedig Hlina János mázsamester 6kán halálozott meg. (K. kir. tud.)

A N G L I A.

Az alsóház aug. 9iki ülésében a' gyár- vagy gyermekmunka-bill vitatása jöve napirendre, 's lord Althorp ekép fejté ki annak fő vonalait: E' bill által először is a' 13 esztendőt még nem ért gyermekek napi munkája legfelebb 8 órára szorítottatik, a' 13tól 18 esztendősöké pedig naponként legfelebb 10 órára. A' 18tól 30 esztendős korúak munkái-

dőszaka nem naponként többé, hanem hetenként állapítottatik meg 69 órában. — E' határozatok biztosittatásira felügyelők (inspectorok) fognak bizonyos számban a' gyár- rokhoz vagy is inkább városokhoz kineveztetni. De e' jótékony határozatin kívül, a' billnek még egy más, fontos célja is van, t. i. a' nevezett intézeteknél egy jobb nevelés- és oktatási rendszernek behozathatósága. Én ugyan, úgy mond lord Althorp, igen kétkem, ha lehet e és kell e a' statusnak az ur és szolga közötti viszonyokba elegyedni, azonban a' jelen esetben szükségesnek tartottam, a' gyermekeket védeni. (Halljuk). Ezek valának e' billnél vezér szempontim. Szavamat adtam, hogy azt a' mondott formában még ezen ülésben elő fogom terjesztetni, 's ezt ime cselekszem, reménylve, hogy a' bill nem fog akadályokra találni. — Erre a' cikkelyek egyenkint vétettek elő, 's az első négy még a' déli ülésben elfogadtatott, miután egy mellékjavaslat, melly a' csipkeműházakat ki akará a' rendszabás alól vétetni, el lön mellőzve. A' délutáni ülésben a' bank privilegiumát illető bill vétetett vita alá. Gisborne ur legelőbb is az egészet a' jövő évi ülésre kívánja halasztatni, mivel úgy mond, a' bill még nincs eléggé kifőzve, meggondolva. Lord Althorp ezen indítványnak ellene van 's a' billt különösen azért ajánlja, mivel általa a' folyó pénz becse ingadozásának eleje vétetik. Ezt Hume ur kérdés alá vevé; azonban Gisborne indítványa 119 szóval 40 ellen elmellőztetett. A' 2ik cikkelynél, melly szerint semmi más, 6 személynél többül álló, bankgyesület sem adhat ki pénzjegyeket, mellyek Londonban vagy annak 65 (angol) mérföldnyi kerületében látomásra (à vista) volnának fizetendők. Cayley ur 65 mérföld helyett 25töt ajánl; de ajánlata 113 > 51 elmellőztetik. A' 4ik cikkely a' bank e' megújított privilegiumának idejét 10 évre állapítja. Torrens ezredes ezt 5 évre akará leszállítottani; de ezen mellékjavaslat is az előbbihez közelítő szótöbbséggel mellőztetett el. Végre általment még ezen ülésben a' billnek legfontosabb cikkelye is, melly t. i. azt rendel, hogy fizetések a' bank notáival minden más banknál és bank által történhessenek, csak magánál a' banknál 's fiókbankjainál me.

— Herries ur arra megjegyzi, hogy ezen pont a' bankkal kötött egyezésnek semmi részét sem teszi, és sokkal jobb volna ezt külön bilibe foglaltnak adni elő; de ezen mellékjavaslat is (110 > 50) félre vettetik 's a' cikkely a' következő pótlékkal: „meddig t. i. a' bank pénzjegyeit v. notáit törvényes készpénzzel (pengővel, 's természetesen al pari) fizetni meg nem szünek;“ — elfogadtatik. A' tovább vitatás máskorra halasztatott.

Aug. 12ikén a' bank-bill vitatását folytatá az alsóház 's annak 6—11 cikkelyeit kevés feszegetés után elfogadta. A' 12dik cikkelynél, melly a' bankrészvénnyek osztalékiról (dividende) beszél, Wrottesley ur azon észrevételt tevő, hogy ezen osztalékok kiszámíttatása mindig igen sok időbe kerül. minek jelesül az ezüst pénzzel szokott számolás egyik oka. Ő azt javasolná, hogy ezentul a' font sterlinghez ne vennének kisebb töredék-számot, mint két shillingnyit, melly a' fontnak egy tizede. Illy értékkel azután pénzt is lehetne veretni, mi egy lépés volna az olly alkalmas tized-rendszerhez 's annak köz elfogadtatását siettetné. — Alderman Thompson azzal menté az érdeklött számítás késedelmeit, hogy évenként fölötte sok (közel 300,000) részvény-általíratás fordul a' banknál elő, mi az osztalékok elrendeztetését nehezíti. Erre a' 12ik 's utána minden még hátra maradt cikkely elfogadtatott 's a' bill harmadszori felolvasatása mingyárt más napra halasztatott. — A' felsőházban ugyanez napon a' rabszolgá-emancipatio-bill Wellington, Harrowby, Wynford 's az egész conservatívpart oppositioja mellett is minden szószedés szükség nélkül másod izben olvastatott fel 's a' biztossági vitatás harmadnapra u. m. aug. 14ikére határozatott. — Azon 3,000 ember, kiről eleinte azt hitték, hogy Portugáliába van szánva, mint hallik, Jamaicába fog küldetni, hogy ez ott, az épen most érdeklött bill következésiben támadható zavaroknak elejét vegye 's minden esetre az anyaországi kormányt és végzést támogassa.

Londonban a' cholera ujjlag megjelent, 's a' kormány orvosokat nevezett ki a' város külön osztályiba, kik a' betegek 's halottak számáról tudósítsanak. — Dublinban hónap elején a' vámház elégett 's a' Glo-

benak eddigi, előleges tudósításai szerint is a' kár többre becsültetik 500,000 font sterlingnél. Tömérdek áru égett el, kivált czukor, égett-bor és fagygyú, melly utóbbi cikkelyek égése minden oltást lehetetlenné tön. Alig lehetett a' partnál fekvő hajókat gyuladás elől megmenteni. A' veszteség és fájdalom egész Dublinban közös volt.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Tribune, melly a' párisi ultraliberális vagy republica párti ujságok között egy maga ohajt 's forral a' jelen pillanatban zavarokat, a' többi közt a' jul. napok alatt a' félvilágon elszórt 's Franciaországól számüzött Napoleonidákhoz is fordult, szemökre lobbantván, hogy egy sem mer közülök előállani 's a' nemzetet részvétre, pártfogásra buzdítani fel. A' nagy férjfi háznépe, — így szóla jul. 28ikán, — üldözötve a' királyoktól sokáig sinylett számüzetésben 's nem tudta, hova hajtsa le fejét. De hol vannak most ezen Buonaparték? Hogy? 's csak egy sincs közülök Franciaországban? Örege és ifja közt nincsen csak egy is, ki elég bátor volna ide jöni 's az összesereglett nép előtt polgárjogait kérni vissza? Ah, ha a' hős nagy lelke eleveníthetné ma ezen érczet, nem fogna e csodálkozva felsohajtani, hogy ivadéka közül egy sem elég bátor, előlépni e' nagy napon, 's az ő emlékezetére, az ő nevének csoda hatalmára hivatkozni! Pedig császári praetendensek is vannak ezen emberek között. Ezen pora a' Buonapartéknak azt hiszi, hogy képes egy pártot alkotni, holott önmagáról bizonyítja be, hogy erő, phantasia, ifjuság és bátorság híjával van. — Ezen felszólításra két válasz érkezett a' Tribune szerkesztőihez, egyike Buonaparte Luciántól másika Józseftől, mindkettő Londonból aug. 2ikáról. Lucian ezt írja: Reménylem, uraim, a' közönség igazságosb leend miut az urak, 's Napoleon dicsóíttetése napján nem fogja annak számüzött háznépét szemrehányásokkal tetézni. Hol vannak a' Buonaparték? kérdik az urak. Számkivetésben vannak, mellybe őket a' Bourbonok idősb ágának proscriptioja taszítja; számkivetésben, mellyben őket a' juliusi revolutio meghagyá, 's mellyben meghagyatnak most is, midőn háznépök szobra Párisban koszorúztatik meg.

Azon helyzetben vannak, mellyet nekik a' törvény, minden jó polgár egyetlen vezére, szabott ki. Ezen törvény visszahuzatása előltt térni meg a' számkivetésből annyi volna, mint fegyvert emelni a' törvény ellen, 's talán újabb zavarokra vétetnék ürügyül. Illy viselet az ő nevökhez méltatlan. De hát ti, ti, kik őt érczsobra alatt szidalmaztatok, feledtetek e, hogy a' polgárháborutól iszonyodás két izben bírá Napoleont a' legfőbb hatalom letételére? Bármilly kemény is a' számkivetés, mi elég erősek vagyunk azt, a' nem érdemlettet, viselni, imádságokat küldvén Franciaországért az egekhez, 's nem cselekvén semmit, mi annak nyugalomát megháboríthatná. Hazánk, bár igazságtalan irántunk, mindig kedves nekünk; ha e' számkivetés végleheletünkig tart is, mi még sem leszünk eléggé bátrak, mint az urak mondják, vagy eléggé gyávák, mint mi nevezük, fellázadni a' törvény ellen. Mi ezen számkivető törvény ellen a' constitutionalis kormányhoz hivatkozunk (appellálunk), 's a' kamarákhoz, a' választó gyülekezethez, 's az egész országhoz; de minden bizgatást, polgárháborúra és rendbontásra nógatást, mint durva megsértést tolnak magunktól vissza. Milly kevéssé ismértitek ti Napoleont! Ha az ő háznépének valamellyik tagja eléggé gonosz, vagy gondolatlan lett volna, a' nép 's katonaság közzé vetni magát, megzavarni a' testvéri ünnepet 's azt okozni, hogy csak egy polgárnak ontassék is vére: a' nagy szobor letekintve diadaloszlopáról megszólamlott 's ezt mondotta volna: Azt hiszitek ti, hogy én magamért, fiamért, tiértetek hagytam el Porto-Ferrajot 's léptem ismét e' haza anyai földére? nem, ezt én egyedül a' nagy és szeretett népért tettem, melly az idegennek jutott gunyul és zsákmányul. 'S midőn már nem tehettem többet dieséért, nem türtem, hogy miattam francia vér folyjon 's alá adtam magam a' számkivetésnek és halálnak. Ti pedig személyes érdekitekért zavarba akarjátok e hozni a' hazát? Nyomorúk, átkom reátok! — Megvetéssel neveznek az urak minket császári praetendenseknek. Én a' császárságot nem követelem. Ki levén a' császári öröklők sorából rekesztve, én azon méltósághoz idegen valék egész a' száz na-

pok constitutionalis álmaig. 'S azok közülünk, kik Napoleon császári örökösei közé számítottak, az ezt szentesítő nagy plebiscitumot (népvégzést) soha sem tekintették jusnak, hanem egy, 4 millio polgár által rájuk ruházott, kötelességnek. Mig a' császár fia élt, sérthetlen kötelességnek tartá a' háznép e' népvégzésnek engedelmeskedni; de miután II. Napoleon meghalt, föl lehet é tenni, hogy a' nagy férjfi testvérei Franciaországot eltulajdoníthatlan örökségök gyanánt tekintik? — Sőt, ha erre valami legkisebb jusok maradt volna is, hihetnie e, hogy Napoleon háznépének bármelly tagja egy pillanatig késsék, Franciaország nyugodalmának mindent feláldozni? — Csak a' jó polgár képes azt méltatni, mi most e' császári por. Ereje az önfelajáulat. Phantasiája a' lélekisméretes hazafiságnak van alá rendelve. Ifjusága nagy részben elhervadt; idő előtt metszé a' halál kaszája le. A' mi pedig bátorságát illeti: brumaire 18ika tanú lehet: van e Napoleon testvéreiben bátor sziv, valahányszor a' haza megszabadíttatása forog fen. —

Gróf Survilliers (Buonaparte József) levelében pedig a' következő helyek érdekesebbek: Mindent a' népért! ez volt a' mi testvérünk (Napoleon) jelszava 's ez lesz a' miénk is. A' helyett hogy az ur számüzött hazafiakat, kik hazánk ellenségeitől üldözötve földönfutókká lettek, gáncsola, sokkal több bátorság, méltalom 's méltányságjele lett volna arra emlékeztetni a' választókat, hogy Napoleon anyja egy idegen országban sínylik a' nélkül, hogy fiainak meg volna engedve tőle végbucsút venniök, 's hogy ő is, utóinak három ivadékával, ha tva n francia polgárral együtt, a' már husz évi számkivetés szigorúsága alatt görbedez. Mindnyájoknak egész vétkök csak az, hogy egy olly férjfiúnak rokoni, kinek most a' nemzet akaratjából szobor állíttatik. Legyenek a' választók Franciaország tolmácsai, olly utasítást adván küldötteiknek, melly a' népvéleménynek megfelel; 's ekkor Napoleon háznépe visszatér majd hazai tüzhelyéhez 's a' nép tömegében újra elvegyül a' nélkül, hogy zavarokat támasszon vagy erőszakoskodást kövessen el. . . Az angol Sun Luczián levelére megjegyzi, hogy a' Napoleonidák ab-

ban
lés j
tos l
zés:
felál
leon
inte
dalm
Port
mind
ni, l
re é
azt v
korn
lehe
zalm
dig
séri
déka
de ő
ti, l
tuso
ta,
cse
kive
balg
kül
viss
házn
tagj
jelen
's h
egy
kivá
ta v
talá
táro
káp
ezre
mire
utól
lois
tanú
fiata
káb
a' p
vall
ba
tatá

ban foglalt lemondása a' francia thronöröklés jusairól bizonyos körülményekben fontos lehetne, ámbár az ahoz kapcsolt kifejezés: „a' haza nyugodalmáért“ 's „készek feláldozni“ — valamennyire kétes. Napoleon is csak a' haza nyugodalmáért lett eleinte consul, azután császár; a' haza nyugodalmáért hódította ő meg Spanyolországot, Portugáliát, Olaszországot, Hollandiát 's mind a' többit. — Azonban lehet reményelni, hogy ezen hivatkozásuk a' francia népre és kormányra nem lesz siker nélkül, mert azt vallani meg, hogy az ő visszatérésök a' kormány erejének 's hatalmának ártalmas lehetne, fölötte nagy gyöngeséget 's önbi-zalmatlanságot árulna el. A' Tribune pedig József levelét egy válaszjegyzékkel kíséri, mellyben tagadja, hogy legkisebb szándéka lett volna Napoleon rokonit sérteni; de őt (Józsefet) különösen arra emlékezteti, hogy miután ő az éjszakamerikai egy. statusok békes és vendégszerető földét elhagyta, így egy elvonultan élő, homályos polgár csendére többé számot nem tarthat. A' számkivetési törvény kétségkívül igazságtalan és balgatag, de ez a' nép tudta 's akarátja nélkül hozatott és így nem is ennek gondja azt vissza huzatni. — Egyébiránt a' Bonaparte háznak ezen törvény ellenére is már három tagja volt Franciaországban a' nélkül, hogy jelenlétök viszálykodásra nyujtott volna okot, 's ha a' szobor felszenteltetése napján csak egy jelent volna is meg a' polgárjust vissza-kivánni, azt a' nép és had önkényt megadta volna a' hatvan számüzöttnek.

Gallois és Rocqueplan urak aug. 11ikén találkoztak Meudonban. A' tanúk kardot há-tároztak. Rocqueplan három csekély szurást ká-pott arczban, mellben és tenyérben; az ezredes pedig egy kemény vágást térdben, mire a' seborvos kinyilatkoztata, hogy ezen utóbbi, a' harczot nem képes folytatni. Gallois ekkor is pisztolyt sürgete; de erre a' tanúk nem állottak. Rocqueplan 25 esztendő-s fiatal ember 's azt mondja, hogy ő a' politikában atheista, a' mi véleményünk szerint a' politikában még nagyobb szörny, mint a' vallásban. — Angol követté Spanyolország-ba Villiers ur van nevezve. —

A' berryi hgné siciliai utjáról 's fogad-tatásáról még ezeket írják: A' herczegné új

házasságát csak a' francia ujságokból tud-ták meg Nápolyban. Testvére, a' király, mint mondják, nem akará azt eleinte meg-ismérni, se gróf Lucchési-Pallit maga ele-jébe bocsátani. Palermoban a' házasság ke-vés megütközést okozott, azonban bizonyos-nak mondák, hogy több nápolyi és siciliai herczeg vonakodott az özvegy hgné kezét elfogadni, mig végre gróf Lucchési P. Ouv-rard ur pengő okainak engedvén, megerye-zett benne, hogy a' hgné és gyermeke az ő ne-vét viseljék, 's a' Palermoiak által e' miatt rá ragasztott Jámbor-József gúnynevet hidegen eltúrte. Az öreg Mesnard urra, kinek a' hgné tetteire nagy befolyása volt, sőt kinek vezérletét a' hgné csaknem mindenben kö-vette is, nagyon haragusznak Prágában; neki kellett volna a' hgné viseletére jobban ü-gyelni. A' grófné azon nyilatkozása mingyárt a' szülés után: melly igen fog a' jó Lucche-si örülni, ki magának mindig lánygyerme-ket kívánt, — ugy látszik, nem igen telje-sedett be, mert a' gróf, midőn a' hgnét a' hajón meglátogata, a' szegény lánykára rá sem nézett, 's az nem is egy csónakban szál-lott ki velök. A' hgné gyakran mondotta a' hajón: Igen ohajtom, gyermekimet látni 's velök csendben élni; ilyen vállalatba, mil-lyen ez utóbbi volt, soha sem ereszkedem többé; a' leczke igen erős! — Midőn general Bugeaud töle elbucszott, a' hgné azt vallá neki, hogy az ő characterét becsüli 's hogy ez bizományát mérséklettel 's nyilt szívvel teljesítette; a' general ellenben e-gészséget 's minden jót kívánt neki, de — Siciliában. (A' hgné e' hónap 8ikán Paler-moból Nápolyba érkezett).

A' Journal des Débats írja aug. 16ikán, hogy marquis Loulé Brestből Párisba meg-érkezett; 15ikén, mint dona Maria névnap-ján az ifju királynénál nagy udvarlás volt; hogy a' királyné a' császárnéval (dom Pedro hitvesével) együtt kevés nap alatt Lissabon-nak el fogott indulni; 's hogy az angol kor-mány lord Russeinek bizománylevelet kül-dött Lissabonba, melly ezt az ottani (con-stitutionalis) kormánynál angol követté nevezi. — A' Moniteur egy, aug. 15ikén költ királyi ordonnance-ot közöl, mellynél fogvást az ideigleni hadministerség, mellyet marsal Soult távolléte alatt eddig gen. Se-

bastiani vitt, most gróf Rigny tengerügyministerre bizatik. T. i. general Sebastiani igen beteg. — A' Journal de Paris aaptalannak mondja azon hirt, mintha gróf St.-Aulaire (francia követ a' bécsi udvarnál) pusztá multság ürügye alatt a' töplitzi fürdőt (hova most a' porosz királyon kívül a' szász király 's több német herczegek is megjelentek) ment volna látogatni. — Károly braunschweigi exherceget, a' braunschweigi uralkodó herczeg testvérbátyját, az angol és hannoveri király kisöccsét 's több uralkodóház rokonát, adósság miatt Párisban a' St. Honoré utcában aug. 14dikén elfogták 's a' St. Pélagieba zárták. Fiat justitia, aut pcreat mundus.

PORTUGÁLIA.

Angol ujságok újabb híreket közölnek Lissabonból jul. 31ikeig Portoból pedig augusztus 2ikaig, mellyeket a' 9ikén Falmouthba érkezett IV. Vilmos gőzhajó hozott. A' lissaboniak dom Pedro megérkeztéről így szólnak: Jul. 26ikán szállott dom Pedro IV. Vilmos kir. gőzhajóra Porto alatt. Kellemes és kedvező utazás után a' part hosszában vasárnap, jul. 28ikán, érkezett Lissabon alá. St. Julian erősgébe jutván, a' constitutionalis lobogót huzá fel a' hajó 's azt 21 álgylövessel köszönté. Valamennyi erősgé hasonló üdvözlettel válaszolt, 's a' Belemi kastélynál száz csolnak tódult a' hajó felé kék-fejér lobogókkal ékesítve 's dom Pedrot és dona Mariát harsány rivadozással éltetve. Pompás tüneményt adának az angol hajók, lobogókkal teli 's a' főárbocon dona Mariát lebegtetve 's azt királyi üdv-lövésekkel tisztelve. Admiral Parker 's az angol consul több angol hajóskapitánnyal siettek dom Pedro üdvözletére, nyomban követék őket szinte csolnakokon Palmella és Terceira hgek, Napier és fija és mások. Mihelyt meghallá dom Pedro, hogy Napier érkezett, sietett elejébe, fölsegélé őt a' hajóba, megölelte 's a' portugáli, legindulatosabb módon megköszönte neki a' nagy szolgálatot, mellyet győzödelme által tett, 's midőn Napier fiát bemutatná, ennek is megszorítá kezét 's örült, hogy ez a' tengeri ütközetben kapott őt sebéből olly hamar felépült. Miután majd Palmella 's Terceira herczegekkel tanakozott, kíséretével együtt a'

királyi csolnakba (Barke) ült, mellyen 80 fényes öltözetű matróz evezett. Utjában meglátogató az elfogott dom Joao hajót, hol az azt elfoglalt vitéz legénységet megdicsérte, 's innen a' fellegvári és hajóhadí álgyluk durrogási között partra kelt. Statushintók vevék itt fel a' császári kíséretet 's katonaságtól kísértetve vivék azt Lissabon utczáin keresztül a' királyi palotába. Számtalan volt a' nép az utczákon 's ablakokon 's örömet a' szabadító — mint dom Pedrot nevezgeték — jelenlétén mindenkép ügyekezett kimutatni. Estve a' város ki volt világítva 's minden felül rakéták ropogtak. Azóta, ugy mond a' Times, teljes csend van Lissabonban; a' császár és ministerei folyvást a' belső ügyek elintéztetésiben fáradoznak. Egyszersmind erős készülétek tételnek egy hadi sereg kiállítására hg Villafior alatt, melly a' Miguelitákat Porto alól, a' bitorlót pedig Portugáliából küzze. Igen sok katona jött az ellenségi részről dona Maria zászló-aljaihoz csatlakozni. Két lineahajó, egy fregát, egy brigg és két corvette áll készen a' tengerre menni, míg néhány más hajó a' még meg nem hódolt kikötőket fogja elzárni.

IV. Vilmos aug. 1sőjén érkezett Portóhoz 's más nap gr. Rio-Mayort szállította partra levelekkel a' lissaboni kormánytól, egyszersmind sok bört, fegyvert és töltést rakott ki; estve pedig onnan Angliába indult. Egész aug. 2ikaig csend vala Portóban; jul. 25ike óta az ellenség semmit sem mert, ámbár meg nem szűnt a' várost némelly tájairól álgylólyóival boszontani. Dom Miguel, mint mondák, gróf Bourmont-nal együtt volt itt a' tábornál. General Molellos, ki 3,000 emberrel küldetett Lissabon alá Villafior ellen, katonáival együtt a' szabadítókhöz általment. E' hírekhez a' Morning Herald levelezője még ezeket csatolja: A' pedroi had, melly Villafior alatt Porto alá készül, 10,000 emberből fog állani. Ugy hiszik, hogy mihelyt az éjszakra megérkezik, dom Miguel hadának nagy része hozzá fog állani. A' portóiak nem tartottak semmi ostromtól többé. General Bourmont folyvást betegeskedett egy seb következtében, mellyet a' jul. 25iki támadásnál kapott. Dom Miguel, ugy mondják, Bragában van (a' seregnél), de egyenes tudósítások hol lété-

ról nem érkeztek. Az eddigi tudósítások semmi neszt sem láttatják, mintha Spanyolország közbe járulni akarna, jóllehet a' határra tetemes hadi erőt gyűjt. A' gőzhajón (IV. Vilmoson) hivatalos levél jött dom Pedrotól lord Palmerstonhoz. Dona Mariát augustus másik felében várják Lissabonba. Admiral Napier IV. Györgyöt (gőzhajó, melyet dom Miguel agensei nem rég vásároltak Angliában) jó zsákmánynak nyilatkoztató ki (utóbbi hírek szerint el is fogta). — E' híreken kívül az angol ujságok még kivonatokat közlenek a' lissaboni Cronica Constitucionalból, melly az eddigi lissaboni udvari ujságnak helyébe lépett. Ebben a' többi közt hg Palmellának találkozik egy, jul. 24ikén költ hirdetévénye, mellyben Lissabon lakosait fegyverre szólítja a' szabadság munkájának bevégeztére. Nevezetes, hogy Palmella itt a' törvényes királynét 's a' constitutionalis chartát mondja Portugália jövőendő boldogsága zálogának 's dom Pedrot, kinek nevében a' lakosoknak köszönetet mond, regensnek nevezi. De hiszem ez jul. 24ikén, az elfoglalás első napján volt. Ugyancsak a' lissaboni Cronica Constitucional közli az ottani politia-igazgatónak azon parancsát, hogy a' lakosok között kiosztott fegyverek a' városi tisztség által szedessenek be 's az illető fegyvertárakba rakassanak vissza. — A' spanyol fregát, melly jul. 25ikeig a' Tajóban feküdt, ez nap, mihelyt Napier befutott, onnan kivitorlázott, és kimentében admirali lobogót húzott ugyan fel, de nem köszönt. —

Aug. 13ikán azon hir'szárnyalgott a' londoni börsén, hogy marsal Bourmont Cowesba (Angliába) érkezett. Az Albion e' hirre azt mondja, hogy valamely előkelő személynek kellett Portugáliából érkezni, kit némelyek marsal Bourmontnak, mások pedig dom Miguelnek tartottak. — Pike shooner, melly valamivel korábban hagyta el Portót mint IV. Vilmos, ez utóbbi helyre báró Haber-t, dom Miguelnek egyik agensét is vitte Lissabonból, ki minekutána itt hg Palmellával 's admiral Parkerrel értekezett, olly czéllal szállott ki Portónál, hogy dom Miguellel egy lehető egyezkedés iránt szólalkozzék. Mihelyt ezen agens a' migueli tá-

borban megérkezett, a' város elleni ellenségeskedések azonnal megszűntek.

Madridból aug. 5ikéről következőleg ir egy levelező: Portugalia ügyein függ minden figyelem, noha az innen érkező hírek egymással ellenkezők. Némelyek azt mondják, a' hg Cadaval alatti migueli sereg Torres-Vedrast már elhagyta, hogy megszállja Lissabont; — de ez annál hihetlenebb, mint-hogy az itteni kormányhoz general Sarsfield-től (parancsnok a' spanyol határszélen) szinte naponként érkező tudósításokból értjük, hogy a' szökés a' migueli táborban igen nagy 's magához Sarsfieldhez is csapatonként jönnek a' szökevények Portugáliából. Az apostoli (carlosi) párt még mindig reményel Bourmontban, ki, mint mondják, egy végső, kemény csapást készítget. A' kormány hirét vette, hogy don Carlos infans dom Miguel tábornok-testének fejéül tette magát, mire Ferdinand király egy saját kezével irt levelet bocsátott dom Miguelhez, 's abban e' lépés megengedését gáncsolá. E' levél még inkább fogja nevelni a' két rész kormánya között egy idő óta beállott egyenetlenséget 's igen könnyen egy végképi szakadást vonand maga után. Egy másik jegyzék, melly innen tegnapelőtt indult el Lissabonba, az ott volt mindkét követünket 24 óra alatt visszahívja, 's ezeket negyed napra ide vissza is várjuk. Zea-Bermudez 's a' francia és angol követek közt naponként történnek értekezések. Egy sebes posta, melly ma érkezett Lissabonból Zea urhoz, mint épen most rebesgetik, azon hirt hozta, hogy dom Miguel éjszaki táborának nagy része Lissabon bevételének híreire dom Pedro 's dona Maria részére nyilatkozott. —

NÉMETORSZÁG.

Münchenből aug. 13dikáról írja a' nürnbergi Correspondent: Lissabon elfoglalása itt olly nagy hatásu volt, millyen Varsó eleste óta, — ámbár ez egészen más értelemben, — semmi más. Ez annál nevezetesebb, minthogy egy másik fővárosban (Berlinben) dom Miguel egy olly principium képviselőjének tekinték, melyet védeni 's oltalmazni kötelesség. Itten, értem a' fővárosnak magasabb köreit, dom Miguel mindíg bitorlónak, 's nem más, mint a' despoticum

principium képviselőjének tekintették, 's most mindenki örül dona Maria jó jogainak 's benne a' constitutionale principium győzdelmének. A' napon, mellyen e' hirt vettük, épen a' brasíliai alapítvány-pénzek osztattak itt ki. T. i. Leuchtenberg Amália hgassz., mielőtt (1825) mint császári hölgy Brasiliába utaznék, a' völegénye által ünneplésekre szánt 40,000 forintot, mellőzve minden pompát, alapítványul rendelte olly móddal, hogy a' kamatokból évenként négy árva hajadon öt-ötszáz forint jegy-ajándékot kapjon. E' szertartás az árvák épületében szokott ünnepiséggel menvén végbe, az említett hirrel együtt különös elevenséggel ujtá meg a' nagy számu gyülekezet szívében a' fejedelmi jóltevőné emlékezetét. — Laudauból pedig ugyanesak aug. 13ikáról ezeket olvassuk: Az esküttek mai, 16ik ülésében tartá dr. Siebenpfeiffer védbeszédét, mellyben azt igyekezett megmutatni, hogy neki ugyan Németország alapos reformja vala szándékában, de csak a' német nép erkölcsi mivelése 's emelkedése után, nem pedig az erőszakos kitöréseken. Általában dr. Siebenpfeiffer a' vitatások egész folyamában szelidíteni igyekezett mind tetteit mind véleményeit, 's csak dr. Wirth maradt nyílt-makacsul a' magái mellett 's önkényleg magára vállalt minden bünt, mellyet mások elhárítani akartak. Hasonlót eslekvék mingyárt őutána Scharpff is. Siebenpfeiffer után a' fő statusügyvéd válaszolt (replicázott), melly válaszolatot azonban csak másnap fogta elvégezni.

Strassburgi és rajna-melléki bajor hirlapok szerint Laudauban aug. 13ika estvén (s előbb 10ikén is) zavarok történtek, a' katonaság és polgárság a' sörházakban össze koczant 's csak véres verekedés után választhatott el egymástól. Közelebb, hiteles tudósítások azonban még nincsenek. A' spirai ujság azt mondja, hogy ez utóbb napi történetekről hosszas tudósítást akart közleni, de azt a' censura egészen kitörölte, mivel az, mint mondá, a' hivatalos tudósítással ellenkezett. 14ikén az esküttek ül-

sében igen kevés néző jelent meg, 's a' bevádoltak folytonos ülést (egész az ítélet-hozásig) kívántak, mivel a' mult estveli történetek után az esküttek, vagy magok a' vádlottak 's azoknak védjeik nincsenek többé bátorságban. Ezt ugyan az előlülő tagadta, de újabb zavargás hírére az egyik eskütt egyszerre rosszul lett 's az ülést el kelte oszlatni. Ugy látszik, ez és a' következő napokon a' katonaság kaszárnyaiba parancsoltatott, nehogy a' polgárokkal, kik 13ikán már köveket is dobáltak az ablakokból rája, ujolag összezőrrenhessen. Más nap, u. m. 15ikén a' statusügyvéd válaszolt, 's erre ismét valamennyi bevádolt nevében Culman ügyvéd tett néhány észrevételt, egyszerűs mind kinyilatkoztatván, hogy azok többé semmit sem akarnak védelmül válaszolni. Végre 16ikán (a' 19ik és utolsó ülésben) az ítélet kimondatott. Valamennyi bevádoltat büntelennek ítélte az esküttszék. — Erre (délután 4 órakor) Scharpff és Eifler azzonnal szabadon bocsáttattak; Wirth, Siebenpfeiffer, Hochdörfer, Becker és Rost pedig még fogva maradtak, minthogy ezek fenytéki bünökért (hivatalbeliek megsértéséért) a' fenytő politiaszék (Zuchtpolizei) elejébe is fognak állíttatni. —

ELEGY HIREK.

A' conferentia dolgai, ugy látszik, régi lassu menetelőkbe visszaestek. Luxemburg felosztatása is egy igen nagy nehézség. — A' luccai ujság is ellene mond a' luccai uralkodó hg vallásváltoztatásáról terjesztett hirnek. —

Legújabb: Bourmont-tól és táborából Párisba jött levelek szerint a' migueli tábor Porto előtt 20,000 fő, Caldas-nál pedig, hol Cadaval és Molellos helyett egy francia general vette ált a' fővezérséget, 8,000 vitéz katonából áll most, 's Bourmont legalább is négy hónapig szándékozik még a' vitát folytatni; főhadiszállása aug. 3ikán Leça de Balioban volt. Lissabonban herczeg Villafior 8,000 embert gyűjtött össze, de még ki nem mozdult.

A' gabona pesti piaczi ára aug. 26 — 27ikén 1833

osz. m. val. gar.	legjobb	közép	csekély	poz. m. val. ga.	legjobb	közép	csekély
Tisztabuza	140	125 $\frac{1}{2}$	110	Zab	35 $\frac{1}{2}$	33 $\frac{1}{2}$	32
Kétszeres	96 $\frac{2}{3}$	90	—	Köles	—	—	—
Rozs	62	60	56 $\frac{2}{3}$	Köleskása	173 $\frac{1}{2}$	160	—
Árpa	50	46 $\frac{2}{3}$	44	Kukoricza	66 $\frac{2}{3}$	60	—

Pénzkelet:

Hécs aug. 26-én középár pengő pénzben		
Status 5 pC. kötel.	94 $\frac{1}{2}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók. —
— 4 pC.	86	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel. —
— 1820ki köles.	—	Bankrészvénny —
— 1821ki —	—	Cs. arany pC. agio —